

TRẦN-ĐẮC-NGHĨA

TỔNG-LÝ

Giá bán nhứt trình

Trọn năm.....5\$00

Sáu tháng.....3 00

Những bài gởi đến không
đang lên báo được thời
không lệ trả lại, xin các
ngài lưu ý.

AN-HÀ-BÀO

MỖI TUẦN XUẤT BẢN NGÀY THỨ NĂM
ÉDITION EN QUOC-NGU DU COURRIER DE L'OUEST

Organe d'Informations Agricoles, Commerciales et Industrielles

NHÀ BÁO Ở TẠI ĐƯỜNG - Boulevard Delanoue - Cantho

TRƯƠNG-QUANG-TIẾN

CHỦ BỐT

Về việc mua bán hay là
mua nhứt-trình xin đề thơ
cho M. TRẦN-ĐẮC-NGHĨA

Lúc mua báo xin các
ngài chiếu cố, gởi số tiền
luôn, bốn-quần lấy làm
thảm cảm.

BÀN VỀ SỰ LỢI ÍCH

Của con đường xe lửa chạy miêng Hậu-giang Nam-kỳ

Đang buổi vào-mình giao-thời, người
nước này cũng tranh đua, cố muốn cho
nước mình được giàu mạnh, mà sự giàu
mạnh phát nguyên từ đó nơi đường
thương-mại kỹ-nghệ. Trong một nước
mà đường thương-mại kỹ-nghệ được
chấn khởi thành hành cốt bởi nhờ sự
giao-thông vận-tải được cần tiện.
Nữ Nam-kỳ ta tuy được tổ xướng
là phong phú, nhưng mà đem ra sánh
cùng mấy xứ khác thì còn thua kém
hơn người, cái tiếng phong-phủ mà
có được đây, sự di nhờ thổ-sản lúa gạo
của các tỉnh miêng Hậu-giang mà ra,
chứ đường thương-mại kỹ-nghệ trong
xứ, xem lại thì xứ người commonwealth,
mình mới có một má thôi.

Tên kia đã nói: đường thương mại
kỹ-nghệ trong nước được chấn hưng
cốt bởi nhờ sự giao-thông vận-tải được
hoạt bát cần-tiện, song do cái trình-độ

Nam-kỳ đầu rặng dưới sông có tàu hỏa
chạy, trên bờ có xe ô-tô rải khắp các
nơi thì bề bề lười lười chớ-huyền vẫn còn
tri-huần có khi còn phải chịu nỗi bất
tiện nữa. Vậy thì một con đường xe
đầu dinh hai cái đại-giang (Tiền-giang
và Hậu-giang) của sông Cửu-long mà
bấy lâu nay nhà nước đã chủ tâm, ngày
nào được thành tạo thời dân Nam-kỳ
rất hura hạnh, xứ Nam-kỳ rất sung-mậu
giàu thanh vô cùng.

Bất kể sự làm một con đường xe-lửa
là một công trình bạo-lại, tốn-phí chẳng
phải nhỏ, chỉ vì con đường xe-lửa làm
nổi theo con đường Saigon-Mytho, bắt
từ Mytho làm qua Vĩnh-long chạy đến
Cánh-tha rồi thẳng tắp xuống Bả-liêu,
nhà nước đã chủ tâm bảo tính nhiều
lần, mà lòng dân cũng đang mong-mỏi;
mà tại nỗi thường năm số công nhò tới
khoản thân xuất thì đã bình phân dự
định, không thể dư ra được mà làm
việc nổi trên đây, nên chỉ con đường
xe lửa này phải đi-tri đến ngày nay còn
chưa soạn tạo là bởi khuyết điểm về
khoản tài chánh trong nước.

Mới tới đây, nhà nước mới được quốc-
trái 6 triệu bạc đóng làm nổi khúc đường
xe lửa từ Vĩnh đến Đông-Hà, cốt để thí
hành lần đầu cho trọn được cái chánh-
sách của Tài-chánh-bộ Thương-Thor
Tổng-trưởng Paul Doumer lúc ngài còn
chức quyền chánh lý cai Đông-Pháp,
ngài đã tiên xướng lên soạn tạo một
đường xe lửa chạy suốt cùng nam cực
hết trên cái bán-đảo Đông-Pháp giáp
đến Trung-quốc, đường này kéo là
'Đông-Pháp đại-tự thiết-lộ' (la Tran-

sindo-chinois). Nghe điều lợi ích trong
xứ-sở quê-hương nên chỉ các công dân
toàn cảnh Đông-Pháp đồng lòng hăm-
hờ thi hành cái lợi nhà-nước, làm cho
cuộc quốc-trái quá tư sự kết quả; số là
nhà nước tỉnh này có 6.180.000\$ hạng
trong 20 ngày thì khóa sổ, nhiều hậu
mới đến 15 ngày thì đã thấy số bạc
phóng trái lên tới 10.289.000\$. Đây
là một cuộc nhiệt-thành của lòng dân
Đông-Pháp, nhà-nước đã thấy rõ rồi.

Hàng một mình dân Nam-kỳ phóng
trái tới 5.313.250\$, nếu nhà nước không
xuống lĩnh khóa sổ để 20 ngày, tương
lại số 6 triệu bạc định vay đó một mình
xứ Nam-kỳ ra tiền phóng trái cũng đủ.

Đây cho hay là cuộc lợi ích chung
trong bốn xứ, song là cuộc tạo con
đường thiết-lộ ở Vĩnh-Đông-hà cách xa
ngàn dặm mà dân Nam-kỳ còn sống-

xe lửa chạy trong xứ Nam-kỳ, mở-mang
quyền lợi thêm cho dân Nam-kỳ, lại là
một thể để di dân ở Trung Bắc lương kỳ
vào mấy nơi điển mẫu hoang vu, thêm
tay người khai phá mở-mang cho rộng
nẻo sanh nhai cho dân Nam-kỳ, thì lẽ
nào các bậc p-hủ bảo trong Nam-kỳ tọa
thị điểm nhiên chẳng sáng lòng làm
nghiã-vụ cho xứ-sở đáng đối với nước
nhà sở cậy sức tài chánh của mình mà
khoảng-trương đường kinh-tế trong xứ
sở mình sao...?

Lòng dân đang mong-mỏi sao cho có
được một đường xe lửa chạy từ Bả-liêu
lên Cánh-tha qua Vĩnh-long suốt đến Mytho
cho được giúp con đường xe-lửa đã có
rồi trên 30 năm nay từ Saigon tới Mỹ-
tho mà giết. Ấy là cái chủ nghĩ làm
cho quyền lợi của lương giang sông
Cửu-long thông suốt thành cường liên
lạc.

(Sân sẽ tiếp hàn thêm)

AN-HÀ

Về quốc trái Đông Pháp thiết lộ

Nhà nước đã sắp đặt cuộc Quốc-trái
Đông-Pháp hura tất rồi. Người nào
cho vay trên 10 số thì phải bị bắt sổ
lại.

Vậy kể từ đây về quốc-trái Đông-Pháp
thiết-lộ đã có rồi, những người p-hủ
trái ở H h nào hãy đem biên-lai của
mình đến kho bạc tỉnh này mà đối về
thiết-lộ, và nếu về quốc-trái mình dư
nhiều, bị giam bắt, thì hãy xin lãnh
số bạc dư của mình lại luôn thể.

Cuộc đời cay đắng

Mỗi lợi-danh nhấp-như kiếp
con người

Ồi! lợi-danh! danh-lợi!!!

Ngon bít chưa tủa nổi cay đắng của
cuộc đời, mà lòng xuân đã dường như
é-hé với những trận lợi-danh, chán
ngát cái kiếp trần, luôn lo về buổi cuối
cùng này chẳng rõ cái danh lợi nó có
theo cùng ta, bạn với ta dưới ba tấc
đất kia chăng!

Tuy nhiên, người đời ai cũng bảo lợi-
danh, trường chừng như cái mục-dịch
của kiếp sống vậy. không gì khác hơn
danh lợi nữa. Thật thế! Con người
không có đồng tiền thì không sao sống
được; mà đồng tiền càng rộng-rãi
chừng nào thời đời người càng được
thoải-mạng chừng nấy. Trăm cay đắng
đáng, chày gót năm mây, thế mà thiên
hạ ai cũng phải hòa-xu, trục nam tẩu
bắc. Thế-lực đồng tiền mạnh-mẽ làm
sao! không nói rằng nó có thể di-
chuyển lòng người, khiến cho lối đạo
cang-thường luân-lý, gây những việc
tàn lạn thiên-lương mà đến những sự
đào sông xẻ núi, vỡ đất long trời nếu

được. Ấy vì đó mà mọi người ai cũng
có cái hươu muốn thả-lợi, tưởng cũng
là một lẽ tự nhiên, bất tất phải bảo
lắm.

Đến như danh, cử bình tình mà nói
thời danh không thể qua lợi được,
không cần thiết đến kiếp sống cho lắm;
tưởng chừng như danh là cái ngọn mà
lợi mới chính là cái gốc. Nhưng biết
đầu có người không ham lợi mà ham
danh, không ham giàu mà ham tiếng;
những người ấy vì sự ham của họ được
chính-danh, không sai lầm thời thật là
quý lắm, không những tự họ được thỏa-
mãn cái hi-vọng, mà xã-hội cũng dự
được một phần vinh-diệu trong đây nữa.

Vậy thế? - Ai lại còn chẳng biết:
con người mà đến lúc an giấc nghĩ
ngàn năm rồi thì không thể nắm đóng
bạc đem theo, cũng không thể giữ đóng
bạc một nơi cho con cháu mãi. Đóng
bạc ấy không khỏi về tay kẻ khác, thời
thần người cũng chỉ là một đồng loại
hồi thời đó thôi. Cái như danh, thân
danh như thế là mình tự hèn mình
tho, cùng với non sông cùng thọ.

Cứ vậy lẽ trên đó mà bản thời đời
lại có những hạng người vì ham danh
ham lợi quá mà hóa ra thì hành làm cái
thứ đoạn chương-ký, đập đổ cả ba giềng
năm mới, trái bấu với đạo đời, thậm
chí đâm hai lần nhau, thù lẫn nhau, dè
xấu-xe miêng mỗi danh-lợi. Hoặc có kẻ
không rõ thế nào là danh, thế nào là lợi
cũng đua nhau cầu danh cầu lợi một
cách khá ô-khả bị, miêng cho thỏa được
cái dục-vọng quấy, cái sở thích xằng.
Ồi! danh như thế là mình tự hèn mình
đó. Nhưng biết đầu hạng con người ấy
họ có suy nghĩ đến những nông-nổ
như vậy, họ có lấy thế làm trái mắt bạn
quang mà tỉnh ngộ lẫn. Khi mới
tên khốn khổ gần tận kiếp, cái đầu khốn

VĂN UYÊN

Hoài tình

Mấy giăng nức-nức cánh trời chiều,
Nam, bắc, đông, tây gió hác-hiều.
Nhớ thuở chung nhau nơi đất khách,
Xót ngày riêng ước chốn Lam-Kiều.
Bời duyên tức-đề vượn mang rủa,
Cổng nợ thiên-thành vẫn-vết theo.
Tri-kỳ hỡi ai tình biết chẳng?

Mới sáu càng dáp, dáp càng đeo.

Nguyễn-văn-Cang

Thời-blob

Kỷ giữ có nữ-giáo Lê-thị-Ph.....
Ngồi trông vườn hạnh lặn tin mai,
Tâm-mẩn tình riêng nỗi đắng-cay.
Xào-xiu ngày trông thơ như vảo,
Náo-nóng đêm đợi tiếng quyên dài.
Nước-tinh rất cảm câu ly-bạc,
Tạo-hóa hằng ghen chữ sắc-tài.
Mượn nước dòng câu toán thả lá,
Lời ai có thấu tấm lòng đây?
P. X. L.

Danh số Đông-Tiệp

Cuộc kiểm-điểm dân số năm 1922 ở
Đông-Pháp nay đã hoàn-thành, vậy xin
coi theo bản liệt-biên dưới đây thì rõ:
Bắc-kỳ..... 6.850.433 người
Trung-kỳ và Lạng-thôn 4.933.426
Nam-kỳ..... 3.795.613
Ai-lao..... 818.753
Cao-mán..... 402.583
Quảng-châu-loan.... 182.371
Tổng cộng..... 16.983.201 người

thực, may được người bố thí nhưng vì
một tiếng nói nặng thời hiền từ của ấy
danh nghĩa đối ma thác.

Hai con vua nước Cổ-trước vì một
chút nghịch ý mà danh chẳng mang,
lợi chẳng nam, quyết đem mình gởi núi
Tân-Đương để cái tiếng Di, Tề mãi đến
đời sau còn nhất-nhở. Vì danh lợi mà sự
cái nghiã-vụ làm người thời có sống
trên đời cũng chỉ là vô ích vô bổ. Quê-
gia vì do mà kém gia-trị, xã-hội vì do
mà mất trật-tự, con người vì do mà
mất trật-tự, con người vì do mà mất

Ấy vì miêng mỗi danh-lợi nhấp-như
kiếp con người mà hóa ra cuộc đời
nhiều nỗi đắng-cay, đầy-don cái xát-
phâm, cho chày mây cho năm một. Tóm
lại danh-lợi cho chính đáng thời ta nên
tăng-tuệng ngợi-khen, hoặc đeo-dưới cho
đến được cái mục-dịch mà danh-lợi hèn
mặt thời ta đáng khinh-bị chê-đề, lại
nên xa-lánh. Ấy sát thật ta, gan óc ta
mà lằng-lộn ở trên cõi bất-thường này
là chỉ có thể thời, tưởng các nhà hay
nghĩem có suy-kim cũng thường thần
đạo.

T. Q. T.

Xin ỷ tiếng "Công-từ-bột"

Trước khi tôi xướng lên xin ỷ tiếng
"Công-từ-bột", tôi có lời xin thưa cùng
độc-giả chớ tôn rằng: tôi đây không
phải là Công-từ-bột, tôi cũng không đáng
cái hạnh phước mà làm công-từ-bột lần
nào, tôi cũng không có bà con quen
lớn chi với công-từ-bột nào tặc cả và tôi
cũng không phải là cổ long hình-vực
mấy Công-từ-bột, nên xin ỷ tiếng đó;
chỉ thấy tình-hình không rõ được
nguyên do bởi đâu mà ứng ứng này ra
cái tiếng Công-từ-bột xem dường như
tiếng ấy đầy lên một cái phong-trào dữ
đội lang khắp từ Bắc chí Nam, và trẻ
bé lớn đều rõ tiếng Công-từ-bột là gì
và đã có nói đến tiếng đó ít nhiều lần
rồi; lại thêm các báo chương cũng thường
dem tiếng đó vào trường ngôn-luận,
như là nơi mực dư-luận, thời-sự, hải-
dâm, nhân-dâm thì cũng đã từng gập
Công-từ-bột lẻo-luống vào đó.

Công-từ-bột! Công-từ-bột là gì?... lấy
nghĩa đen (sens propre) mà thích: Công
là quan, từ là con, bột là bột (bột để
khấy bột, để làm bánh), thế thì Công-
từ-bột là con quan oán bằng bột phải

trúng vào đâu? Người gì là người bột?
Không phải mấy cái hình của cuộc nắn,
bùn mà gọi là người bột? Đây là gia-
nghĩa đen mà nghe thì đã thấy kêu tiếng
Công-từ-bột không trúng vào đâu cả.
Con này lý tưởng (sens figure) mà sự-
thực tiếng Công-từ-bột là tiếng ngày nay
người ta dùng để mà nhạo-bạc, mỉa-
mà cách ăn-mặc, cách xai-phủ của hạng
người nào. Vì tôi thường thấy thế gặp
người trai nào ăn-mặc: hoặc đồ tây, hoặc
đồ Âu-am bán-bao, tốt-đẹp, hay là gặp
người trai nào xai-phủ xai-phủ, hoặc
đặc đóng bạc ta đi, tay xum nhau gọi
người trai đó là "Công-từ-bột". Người
mà cách ăn-mặc xai-phủ không tùy sự
của mình, có bao nhiêu xai bấy nhiêu
không tiếc của là gì, không tiếc đến sự
sang của cha mẹ để lại, cũng chịu giữ
giữ mà lập nên gia-tế của người ta,
công lương xai-phủ cho tiêu-ủy hết,
người như thế đáng khinh-bị, đáng chê-
bại; song cuộc che-nai nhạo-bạc cũng
miêu-cử tiếng mà đúng; như tiếng ngu
dại, khờ, khất, dưng mà gọi người
bằng đó không trúng sao, lại đi dùng
tiếng Công-từ-bột mà gọi, làm cho chúng
nhau đau vào đầu hết.

Công-từ! Công-từ! là một tiếng sang
trọng và cũng, thuở xưa nhà các quan
sanh con trai gọi là Công-từ, con gái gọi
là Quê-nương. Từ xem một lớp tuồng
xưa xưa nói sâu-khẩu từ cũng đủ rồi:
Cao-quân-lão, Lạc-thanh, Diên-Luông,
Nước-Yên v.v.v. lúc con của triều chưa
tạo được mệnh. Triều-dinh đều được
gọi là Công-từ. Ồi! Quí hoa thay cho
cái tiếng công-từ, con em mà yếu miên
bằng, con em mà yếu miên bằng, thế
mà người đời nay lại đem thêm vào
sau một câu "bột" thật là vô vi vô
nhưng để đem đi tặng cho phường bậc
đinh bất-giao du-ai du-thực, nghĩ công
là kỳ-quái cho...?

Vậy buổi này là buổi vào-mình tấn-
bộ nói việc đến từng tấc hồn cái, tôi
đề xâu cho, cái tiếng "CÔNG-TỪ-BỘT"
mời giải trên kia thật chẳng trúng vào
nghĩa lý nào thì cả, tưởng cũng nên ỷ
bà cái tiếng đó đi là một điều rất đáng
vay.

TH. TRUNG

Tiền thuyết
Số phận một vị quan hai
(Tiếp theo)

Secrétaire des Douanes et Régies

Quản lý: Lê Văn Văn; Trần Văn Văn

Vàng

Cô trở hẳn lại nhà in Hàng Trống tận
thời. Ai mua thuốc, từ 10 cuốn cấp lên
sẽ cho huê hồng 247

Trời đánh

4 người chết, 3 người bị bệnh

Ban hát Cải lương "VĂN-HÍ-BANG" ở Chợ Lớn, theo chương trình định trước, thì tối bữa thứ năm 18 Mai này sẽ khởi sự hát tại rạp Thủy-Lý-Cántho; bởi vậy nên ngày 17 Mai, ban hát mượn tàu giát ghế chờ kếp hát và cụ vật xuống đến Trào là 3 giờ chiều. Đến đây theo lời giao ước, tàu mở ghế thả ra, ghế bành thừa lúc gió thổi hù-hù đương cánh-bướm nhấm Cántho chỉ dậm. Lúc bấy giờ trời tuy có mưa sa rải-rải, song tiếng sấm-sét thì không có nghe chỉ rạo, lúc ghé đang từ-từ lướt sóng, còn ban hát cũng kếp hát, lớp ngồi trên mặt, lớp ở trước mũi ghé, lớp ở sau lái ghé thì dậm dậm dậm ba mà cười cười nói nói; bỗng nhiên nghe một tiếng mưa dữ dội làm cho ghây tét chốt cột buồm, những người ngồi trước mũi, sau lái và trên mũi đều ngã lạng lất nhừ như y.

Có mấy người ở trong mũi thì được vô hại, còn lại thì thấy đầu mũi (vỏ bồn-vát) hết 2 người, còn 2 người thì nằm chết tại đó và 3 người nữa thì bị vùi, song nhẹ chẳng đến nỗi thiệt mạng.

Trong 4 người chết đây, nghe ra là 2 người ban và 2 kếp hát.

Người ta còn đang tìm 2 cái thấy rút xuống sông đó, song ngày bữa nay là 18 Mai, Bồn-báo đang rập khuôn xuất bản số báo này, thì 2 cái thấy nổi trên đây còn tìm chưa ra mỗi mạng gì cả.

THỜI SỰ

Giá bạc

Thứ sáu... ngày 12 Mai.....	61.35
Thứ bảy... ngày 13 Mai.....	61.30
Thứ hai... ngày 14 Mai.....	id
Thứ ba... ngày 15 Mai.....	id
Thứ tư... ngày 16 Mai.....	id
Thứ năm... ngày 17 Mai.....	61.40
Thứ sáu... ngày 18 Mai.....	id

Giá lúa

Lúa chớ đến nhà máy mỗi tạ 100 kilô là:	
Thứ sáu... ngày 12 Mai.....	4\$61.4
Thứ bảy... ngày 13 Mai.....	4\$62.1
Thứ hai... ngày 14 Mai.....	id
Thứ ba... ngày 15 Mai.....	id
Thứ tư... ngày 16 Mai.....	4\$61.4
Thứ năm... ngày 17 Mai.....	4\$61.4
Thứ sáu... ngày 18 Mai.....	id

Huế

AN ĐẤU HỮU VỚI MẶT
—(r) tóm T.L. có nhà ông phân chia một hôm ông đi xem đất về đến nhà thấy có người bán đậu hủ đi ra, lúc bấy giờ đã đói bụng, liền kêu người bán đậu hủ lại. Người ấy nói: Thưa ông ở nhà bà đã mua đậu đánh ci ông? Ông phân lát đặt vào nhà thấy trên bàn đã một vòm đậu hủ, liền mở ra ăn thì không có đường, lấy làm lạ mới hỏi bà phân. Bà đáp rằng: vừa có người mới đem cho cái mặt ông, đổ vào ăn với đậu ngon lắm, tôi vừa ăn xong. Ông phân nghe câu nói ấy thất kinh hãi-hùng, liền bắt bà phân chạy về nhà ra lại lấy thêm thuốc nữa cho uống một hơi thì

bà phân mưa ra sạch hết, những đậu đã mưa ra thì biến ra sắc xanh cá. Khi ông phân nói cho bà nghe rằng đậu hủ ăn với mặt ông thì chết ngay, bà phân có ý không tin hẳn là thật, lúc bấy giờ như sấm có vòm đậu hủ đã dành cho ông, ông bảo đổ vào một ít mặt cho con chó ăn, trong nửa giờ thời con chó đau bụng lăn-lóc ra rồi chết.

Vì mặt ông tuy ngon thật, nhưng chỉ dùng để làm thuốc thời bơn, nếu đem ăn làm lúc vô ý phải hại mà chẳng những là ăn với đậu hủ mà hại đã dành đến như uống nó sau khi miết ăn vị gì có bỏ củ hành thời cũng có thể hại cho được. Thế thời vị mặt ông để dùng làm thuốc thời bơn đem ra dùng để làm đồ ăn uống.

Tại đường Mỹtho

SU RUI VỊ XE HƠI

Chiều ngày 6 Mai rồi ông Nguyễn-chánh-Truyền, Thừa-Điện sở ở báo tại Saigon cùng với 4 người bạn xe hơi đi Mỹtho. Đến 6 giờ rưỡi thì một khúc quanh sắc ga Bôn-lơ vì chạy mau quá nên lật nhào úp.

Ông Truyền bị gãy xương sườn chết lập tức. M. Bá giáo-sư tại trường Normale Saigon bị gãy cổ. Hai người kia trong tích, người thứ năm ngồi ngoài trước nên chỉ thấy trúa chốt dính đầu.

Cố giấy thép về Saigon cho M. Nguyễn-văn-Minh là quan Kinh-lý, bà con với M. Truyền thời người lập tức mượn xe chạy xuống. Khốn nỗi người chủ xe không chịu chở thầy M. Truyền về nên M. Minh phải trở lại Saigon mượn xe của người trong thân chạy xuống chợ. Bám ông Truyền đã an táng trưa ngày 9 Mai 1922.

Quản Hiệp-Xưởng kền là Ban-Xưởng

ở GAN CHỢ CANTHO
Chủ tiệm: Ngô-Bùi

Kính trình cho quý vị đang trường: Thuở nay tiệm tôi có bán hàng tấn, hàng xén, và thuốc bắc; cách buôn bán của tôi và cách tiếp rước mỗi hàng từ tế thì ai ai cũng biết, nhờ vậy mà tiệm tôi bền vững lâu dài tính đã được gần 50 năm.

Ngày nay bốn tiệm tôi làm từ giã kền lãnh bán các món dấm, của hàng "Compagnie Asiatic Saigon" vì dấm của hàng ấy thương hương và giá rẻ hơn các nơi. Dấm xe hơi kền là Essence, dấm nhớt dầu thứ, dấm lửa hiện con Cá, Mỏ Neo, cá Mỏ, Chết Thập, đến đây lớn nhỏ có màu trắng và màu đỏ.

Như Quý vị có cần dùng sai người đến tiệm tôi mua thì có.

Xin Quý vị chiếu cố.

Nay kính,
Ngô-Bùi

có lòng mừng, nhủ rằng mình-móng, cạo tướng kính công; sự phong-lưu phú quý như cậu, tướng cũng ít ai bì, nào là gái tử-trai, kể có nột hai mươi đứa.

Quyển-hành xuất-phát, được thỏa-mạng thấp phần, vì cha mẹ cậu đã qua đời, anh em ai có phần riêng, khai nói vào lòng ra rồi.

Nàng nhứt định kêu người bạn sở, quyết thân về trọn mối, để chi một kiện hai quê; cao-su lấy nữ được rồi, thời còn ai chẳng muốn mua? — Tôi tưởng chẳng còn ai, người trẻ những người không đủ tiền, thiếu trước hụt sau, mới chọn làm thính đứng ngó. Thật là rạo bạo chưa quá hai tuần, thời có một người Tây đến trả. Nàng không tính công khai-phá, không làm tiền đất khấn, chỉ đánh giá mỗi cây 50\$ thời trọn số 40,000 cây, giá tiền là 2 triệu bạc. Tính lại không phải mắc, cho hay số 2 triệu bạc vào là nhiên, nên người Tây nhứt định mua, hẹn một tuần sau, sẽ đem đến không dể.

Đúng kỳ, thật quá vậy! sau khi giấy

利 NGHĨA-LO'I 義

« AU GAGNE PETIT »

Rue du Quai = CANTHO-Ville
TRẦN-ĐẮC-NGHĨA Propriétaire

CAO BẠCH

Kính lễi cho quý vị đang trường, tôi mới dọn một tiệm ở đường mé sông Châu-Thành Cántho.

Đồ văn phòng:

GIẤY MỰC, SÁCH VỞ CHO HỌC TRÒ DÙNG,

THƠ, TƯỜNG, TRUYỀN, SÁCH.

THUỐC VẠN-LINH-TẾ (thuốc bá chứng)

THIÊN-THÂN-CHI-KHAI-HOÀN (thuốc cho

THIÊN-LÝ-NHAN (th. đ. nhỏ con mồi)

VỎ VÀ RUỘT XE HƠI, XE KÈO VÀ XE

MÁY, hiệu "Bergougnan"

BỒ PHỤ TÙNG THEO ĐÈN ĐIỆN.

TRÁ HỘT ĐẮC-KỲ

Văn... văn.....

Giá nhẹ và chắc chắn.

Như tại tiệm thiếu món chi, thì tôi sẽ vui lòng kiếm mua giúp nơi khác cho quý vị luôn luôn.

Xin quý vị chiếu cố.

Nay kính,

Cách để bao thơ và menda:

Monsieur TRẦN-ĐẮC-NGHĨA

Chủ-nhơn tiệm NGHĨA-LO'I

(Au Gagne Petit)

Cantbo-Ville

Tiệm thợ bạc

CỦA M. CAO-VAN-HY

108 Boulevard Bonnard - Saigon

Tiệm này có bán đủ các thứ đồ nữ trang theo kiến kim thời, xinh đẹp khác là vô cùng, những là: vàng vòng, chuỗi hạt, hoa tai, cá-rá, giấy chiến, neo xuyên v.v. kiến chạm rất nên huê dạng. Xin các bà, các cô hãy đến xem thử một lần thì biết.

Nay kính,
Cao-văn-Hy chào kính.

LỢI RAO

Đời càng thay đổi, ước thêm mở mang người thêm sách sáng bề ăc ở càng hẹp.

Vậy nên tôi kính lễi cùng kẻ xa người gần đường này: quý vị nào có mở má ông bà cha mẹ cho người cháu tuấn Cántho mấy số đất số 122, 121, 120, 130, 133, 134, 131, 114, 115, 116 tôi phải lấy cốt di táu nơi khác từ đây về sau tôi sẽ cho mượn mấy số đất đó bằng kỳ ba tháng phải lấy cho rồi và sau này tôi cho quý vị hay rằng có Trát quan lớn Bô-phủ số N° 197 để ngày 20 Avril 1922 giao cho hương quán Tân-an đây lên yết thị số đất số 122 cho nhơn dân hay phải lấy cốt trong số đất ấy đem đi chỗ khác để cho một tháng, đừng quan trạng sư Traucheset cất nhà, nếu quá hạn mà không với đi thì chiểu lấy không dể kêu nại chi hết

Cántho, le 23 Avril 1922

Kính cáo

Nguyễn-văn-Nên

Propriétaire à Cantho

CÓ BẢNG CẤP CỦA HỘI BẦU XẢO MỸ-NGHỆ HÀNỘI BANG KHEN
DIPLOME DE MERITE. EXPOSITION DES BEAUX ARTS DE HANOI 1921
Cordonnerie - Chapellerie - Tonkinoise
GRAVURE SUR MÉTAUX ET MARBRE

NGUYỄN CHÍ HOÀ

88 - Rue Catinat - Saigon

NG. CHI-HOA
BÁN SỈ GIÁ RẺ
BỘ ĐÓNG GIAY LAM HON VÀ KHẮC CHIA
SAIGON 2

Kính công QUI-VỊ đang rõ. Tiệm tôi có 30 thợ BẮC-KỲ giỏi ĐÓNG GIAY, LAM HON theo kiểu AU-CHAU kim thời. GIAY đóng bằng DA-TÂY hớt, VON làm bằng CÂY-MÓP thiết nhẹ, lớp NỈ-XAM, ĐÓ-TRẮNG và ĐÓ-VÀNG đủ kiểu. Tôi công có thợ KHẮC CON-ĐÁU ĐÓNG VÀ CHẠM MỘ-HIA DA CẨM-THẠCH ĐỀ MÀ. Tôi đã BÀN-SỈ ở LỤC-TINH thiết nhẹ, đã có nhiều vị rất tin cậy và khen ngợi NON VÀ GIAY của tôi làm thiết kế canz và giá lại rẻ hơn chỗ khác nữa. Tôi công có BÀN GIAY-HAY DA LẮNG GIẾP DA-LẮNG VÀ NHUNG đủ màu QUỐC BẮC-KỲ SƠN-ĐEN QUAI-NHUNG QUI VỊ xa xin viết thư về thương nghị tôi sẽ hồi âm lập tức có giá BÀN-SỈ riêng thiết kế xin chờ tồn chiến để cho việc buôn bán của HONG-HANG ta được thanh lợi trong lúc tranh này tôi hết lòng cảm ơn.

NGUYỄN-CHÍ-HOÀ, Kính mời

Hai thứ thuốc hay

Thuốc « THIÊN-THÂN-CHI-KHAI-HOÀN » là một thứ thuốc vị khí ôn-hóa chẳng luận già trẻ, đàn-ông đàn-bà mới ho, hoặc ho lâu ho lao, ho ra máu ho có đờm, ho sần hậu, dùng nó trong vài ngày thì thấy giảm ho. Chẳng biết bao nhiêu người đã dùng rồi, lễu gởi thư đến khen ngợi chẳng cùng. Cách dùng thì khi mua thuốc sẽ có gởi toa cho cứ dể theo đó.

Giá bán hộp n° 5 miếng.....0.30
Hộp lớn 10 miếng.....0.50

Thuốc « THIÊN-LÝ-NHAN » cứu bệnh mù Thuốc dùng loan sửa cốp mà luyện chế ra. Làm người mù đã trên năm sáu tháng mà khi dùng trong tuần lễ thì thấy sáng như thường. Thuốc nhỏ vào mắt ngửa và má lúm. Cách dùng đã biên vào trong toa, khi mua sẽ gởi theo với thuốc.

Giá bán: Một ve... 0\$30
Mỗi chục 40 ve
Và lớn 100
bằng 4 ve nhỏ

Xin rằng coi chừng thuốc giả—cứ dể thơ cho M. TRẦN-ĐẮC-NGHĨA Quản-lý Ấn-quán AN-HÀ Cántho thời thuốc gởi lại

Lợi rao

Về việc cho mượn ruộng của M. NGUYỄN THANH-KHẾT.

Lợi rao cho mấy người tá điền làm ruộng trong đất của Quan Toà Nguyễn-Thanh-Khết, tôn lạc tại làng Vinh-Xuân Trá-cổ, tổng Thành Trị (Cant ơ) hay rằng: Quan lớn Toà Khết đã cho M. Nguyễn-dăng-Giải ở lại làng Thuận Thới (Cántho) mượn hết đất của người trong hai làng ấy rồi.

Vậy ai muốn làm ruộng trong đất đó, thì từ ngày nay đi chi ngày 40 Mai 1922 phải đến làm giấy mượn lại với M. Nguyễn-dăng-Giải bằng trở thi M. Giải sẽ cho người khác mượn.

NGUYỄN-BANG-GIẢI

Thanh-Phát Cántho

Tiệm Thanh-phát mới dời về đường Kinh-lập (Cántho) có bán đủ các thứ hàng Tây, hàng Tàu, hàng Bắc.

Lành Bắc đen (lành áo), rộng khổ từ 6.50 tới 7.00 một áo.

Lành Bắc đen (lành quần) thưa và bông có thứ hẹp khổ có thứ rộng khổ từ 6\$ tới 7.50 một cây 2 quần;

Xuyến, địa hạt gá từ 8\$ tới 9 nột cây 2 áo;

Lụa có đồ đen từ 12.50 tới 14 nột cây 5 quần có dư;

Lụa quỳnh anh đen từ 8\$ tới 9. một cây 5 quần có dư;

Sa hồ đen từ 8. tới 9.50 một cá áo dài;

Satin, cẩm nhung, nhung màu và nhiều món hàng lạ;

Mền lớn nhỏ đủ cỡ, đủ thứ.

Nón nỉ, nón trắng, giày da, giày tây đủ kiểu.

Đền tây lớn nhỏ nhiều thứ

Giép quai da quai nhung, giép con nít, tốt và giá rẻ hơn các nơi (mua về bán lại có tính giá riêng)

Hàng rồi nhườn tại Cao lãnh (Sade không hề trở, điều lang và các làm).

Tiệm tôi có từ chiều tới chiều nay mùng rất đẹp, giá không hề thay, mỗi cây chỉ 20\$50, bề ngắn 0\$80.

Thứ nôm = 6\$ một cây

Thứ nhĩ = 5\$ một cây.

Mua từ 10 cây sắp lên thì được trả tiền huê-bổ 10% (một trăm hơi mư ở đồng).

Quý khách có dịp đến Cántho, tôi kính mời ghé tiệm tôi chơi cho biết vị nào ăp muốn biết giá hàng xin viết thư thì tôi sẵn lòng định giá cho hay gởi lại coi làm tiện (chautellens)

Còn mua thì tôi gởi theo nhà thơ, đem đóng tiền nhả lãnh hàng. (Contre rem boursemer!)

NGUYỄN-VĂN-XUÔNG

Chủ-nhơn căn-cáo.

NGỌC-HÀNH

(Đoạn-trường tiểu thuyết)

TẠC-GIA

✽ Trương-quang-Tiến ✽
(TIẾP THEO)

— Có ghi nhớ ở sự và lại trước kia tôi đã nói công minh rằng tâm lòng tôi đối với mình, không giây phút nào nguôi, thời việc và công việc nào tôi cũng làm. Bởi có mà nguyên tron đời ở lệ, danh hèn cho qua kiếp phú-sinh, nên trời không khước tôi ngộ mình, thời tâm tưởng: đến trần thế cuối cùng cũng không chấp mỗi tờ, chẳng nhả ai là tri kỷ. Thế thì mình còn chi nhĩ-nghị nữa chăng? 7 còn chi thì thoắt nữa chăng?

Nói đoạn hai người cùng nhìn nhau, rồi có một phần tương đắc. Từ đây hình không cần thưng thuốc, mà thoắt được mạnh khỏe, năng xin phép quan thấy, cho ra khỏi đường-đường, vì năm đã trôi tuần, bình mười phần còn một. Về nhà rồi, năng xem quẻ bệ thể thắm

lâm xong, số bạc trao ra chẳng thiếu. Từ đây, hương càng đượm, lửa càng nồng, cái đạo vợ chồng, được chung thủy vẹn toàn thời còn gì quý nữa.

Đây nhứt lại lúc người ANG-LÊ từ khi có Ngọc rồi, thời thuê người thợ thám khắp phương, nhưng không ra manh-mối. Một hôm nhân đọc báo "Le Courrier Saigonnaise" thấy ở khoản "Thiệt-SỰ" có vụ cướp lại Bô-Mua (Biên-hóa) hết một triệu bạc, tôi gần là có Ngọc-thị-Lập, 49 tuổi, vẫn là tay can-đảm về việc làm ăn, cao-su trồng được mười năm, đã lấy mẫu.

Người có lòng nghi, vì cứ như buổi này cuốn gói trốn đi, thời 35 tuổi, mà cao-su trồng được 10 năm nay, tưởng có lẽ 3, 4 năm đầu năng về đến xứ rồi, còn kiếm nơi ở ăn. Cứ số tuổi và số năm lập sở, thời có lẽ nay được 19, 50 tuổi là phải, và lại một người đàn-bà An-nam làm thương, cũng không mấy ai dám một mình xuất vốn ra mà làm-đương công-cuộc đồ-sộ như thế; duy có năng— năng là người mình biết

ruột gan— chắc có lẽ sở nghi không sai. Chỉ như tên Ngô-thị-Lập với Ngọc-Hành có khác nhau xa, nhưng biết đàn năng đã đâm lấy tron ba trăm ngàn đồng của mình mà không dám trao tên đổi họ.

Nghĩ trót mấy ngày đêm, người mới nhứt định xin phép một tháng ra đi quyết tâm cho ăp. Tâm đầu cho thấy có nhữ? Cứ như tin trong báo thời năng đường bình tại nhà thương Biên-hóa, ăn là mình đến đó dò chừng, may ra có được và lại người ANG-lê này trước có giúp việc tại Saigon cũng đã lâu, thường đến một Biên-hóa sang-báo. Cứ ấy nên người xuống tàu vào đến Saigon rồi mượn xe hơi đi thẳng. Vào nhà-thương hỏi thăm, thời quan thấy rằng: Phải là Ngô-thị-Lập, chứ số cao-su và hi quả cướp đánh trọng hình còn có năm phòng số 1 đây, nhờ điều trị trót tuần, nay đã mạnh rồi, không còn ở nữa.

Nghe xong, người từ giả ra đi. Đây giờ đã nam giờ chẵn, người mới

kêu xe lại nhà hàng, tính uống rượu giải lao, hân lên xe lửa 6 giờ về Saigon trọ đờn ngày, rồi đi thẳng Bô-Mua không muộn. Đến nơi ngồi trong hai phút đồng hồ thời rượu đã dâng, rồi cảnh trời bày giờ to về, nhà hàng ở dựa lưng sông, cho nên trông ra non-nước, thú vị khôn cùng, thật là ngoạn-mục. Từ đó dần sông, có rặng lưng trời, vài con thuyền thấp-thoan lờ xa-xa, xem ra một bức tranh tuyệt hảo.

Tôi há cần chi phải tả về cho đong dài, chỉ xin nói tác rằng: đang cơn mê cảnh như say, thời một cái xe hơi chạy đến ngừng ngay trước mặt. Tôi xe xuống, hai người xem ra về nhà sang trong tâm, tưởng chừng như hai vợ chồng ông viên quan chi đây thời phải. Người đàn ông mặc một bộ đồ veston, đôi nón ca-nô-chê; còn chi đàn bà, ăn thời áo trắng đeo chéo cả mình, mặc áo nhưng đen tuyệt đẹp.

